Katso viesti selaimessa

Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintuharrastajat Apus ry:n uutiskirje

maaliskuu 2026

Pohjantikka (kuva: Jyrki Laaksonen)

Apuksen kevät 2026

Lintuyhdistyksissä hoidellaan enimmäkseen mutkattomia ja helppoja asioita jäsenten ja lintujen hyväksi. Näin on ollut Apuksessa aiemmin ja toivottavasti vastakin! Menneen syksyn ja talven kipukohtia ovat olleet Ridasjärven lintutornin pattitilanne, jossa Apus on koettanut neuvotella 10 vuoden jatkoajan tornille, mutta maanomistaja ei ole vielä lämmennyt asialle. Aika näyttää kuinka torniasian kanssa käy. Tornivierailijoita muistutan jättämään auton urheilukentän P-paikalle, sillä tornille ei enää ajeta.

Toinen vaikea asia on ollut syyskokouksessa valitun puheenjohtajamme *Aimo Tiilikaisen* äkillinen eroaminen tehtävästään. Hallituksellamme ei onneksi mennyt sormi suuhun, ja hyvä ehdokas uudeksi puheenjohtajaksi on löytynyt. Kevätkokouksen väki sitten tekee päätöksen tässä tärkeässä asiassa!

Tätä kirjoitettaessa kevät etenee, edessä on tuo jo mainittu kevätkokous ja pian on edessä toukokuinen Apuksen kevättapahtuma, Tornien taisto ja koko kevään mittainen kevätmuuttokausi. Ja, varhaisimmat pesijäthän ovat jo aloittaneet

muninnan: juuri kuulin, että Jyväskylässä vihervarpunen jo hautoo. Kevät etenee hurjin loikin!

Juha Honkala

varapuheenjohtaja

Metsokallio ja hakomapuu Mäntsälän Nummisten kivilouhosalueen vieressä (kuva: Satsa Orajärvi)

Apus aktiivinen lausuntojen teossa

Viime vuonna Apus lähetti lausunnon tai mielipiteen yhteensä kuudesta eri kaavasta tai muusta maankäytön muutoksesta. Kaikissa kaava, tai yritystoiminnan aloittaminen tai laajentaminen, uhkasi tavalla tai toisella linnustollisesti arvokkaita alueita. Tällä hetkellä rakentamispaine ja erityisesti datakeskusbuumi on Uudellamaalla kova, ja niinpä lausuttavaa tullee riittämään jatkossakin. Usein nämä hankkeet nakertavat ihan suoraan luontoympäristöjä, kuten metsiä, ja näin ollen myös lintujen elintilaa.

Metson jätöksiä Mäntsälän Nummisissa

Näistä Apus lausui viime vuonna:

- Mäntsälän strateginen yleiskaava
- Mäntsälän Hirvihaaraan suunniteltu kivilouhos
- Järvenpään Wärtsilän osayleiskaava
- Nurmijärven Sudentullin asemakaava
- Tuusulan Lahelanorren asemakaavaehdotus
- Nurmijärven Savikon aurinkovoimalaitos

Lausunnoilla tuodaan viranomaisten tietoon linnustoon liittyviä asioita, jotka eivät välttämättä muuta kautta tulisi ilmi. Viranomaisten on myös aina vastattava lähetettyihin lausuntoihin/mielipiteisiin kaavan vuorovaikutusraportissa, tai otettava ne huomioon esim. ympäristölupaa myönnettäessä, tai sen lupaehtoissa.

Lausuntojen seurantana voidaan todeta, että Mäntsälän strateginen yleiskaavan laadinta on edelleen kesken, kaavaehdotus oli nähtävillä tammikuussa. Hirvihaaran kivilouhoksesta ei ole vieläkään päätöstä. Wärtsilän osayleiskaavasta odotellaan seuraavaksi kaavaluonnosta. Nurmijärven Sudentullin työpaikka-alueen asemakaava on valitettavasti hyväksytty maaliskuussa, samoin Lahelanorren asemakaavaehdotus. Savikon aurinkovoimalan osayleiskaava on kaavaluonnosvaiheessa.

Apus toivoo edelleen jäseniltään aktiivisuuttta oman kuntansa kaava-asioiden sekä isompien rakennus- ym. hankkeiden seuraamisessa. Ilmoittakaa meille, mikäli huomaatte oman kotikuntanne suunnittelevan sellaista maankäytön muutosta, joka uhkaa linnustollisesti arvokkaille alueille.

Satsa Orajärvi

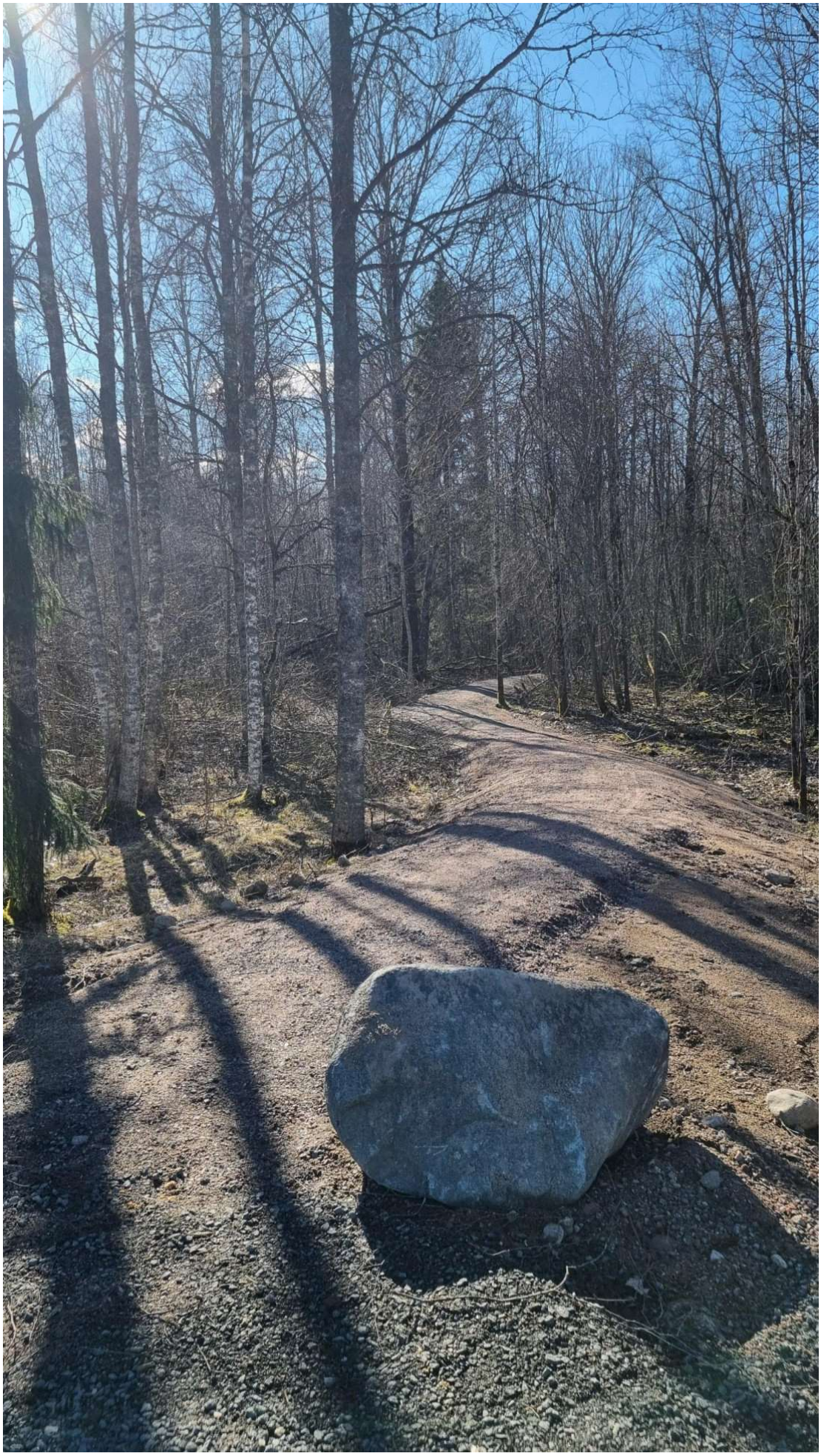

Ridasjärven tornin polun alku (kuva: Juha Honkala)

Kulku Hyvinkään Ridasjärven lintutornille

Muistutamme kulkemisesta Hyvinkään Ridasjärven lintutornille. Kulku on nykyään urheilukentän P-paikan kautta. P-paikalta on kuuden minuutin kävely tornille uutta polkua pitkin.

Tämä käytäntö on sovittu maanomistajan kanssa. Koetetaan pitää siitä kiinni. Torniin on kiinnitetty kyltti, joka osoittaa tornin olevan Apuksen vastuulla, ei maanomistajan. Tornihan on muuten mahtavan hyvässä kunnossa, kiitos *Kari Degerstedtin* ja *Rainer Salon* vetämien talkooryhmien kunnostustyön viime vuosien aikana!

Apuslaisia Halias-retkellä (kuva: Satsa Orajärvi)

Sinustako Apuksen retkikummi?

Oletko aktiivisesti retkeilevä lintuharrastaja? Tykkäätkö jutella ja kertoa linnuista? Onko sinulla joitain lempiretkipaikkoja tai muutonseurantapaikkoja vaikkapa omassa kotikunnassasi tai Apuksen alueella olevissa naapurikunnissa? Voisitko kuvitella esitteleväsi niitä muillekin? Mikäli vastastit kyllä, olet erinomainen vaihtoehto Apuksen retkikummiksi!

Apuksen jäsenistö kaipaa retkiä ja Apus kaipaa retkenvetäjiä. Vetäjän ei tarvitse olla täydellinen lintujen tai kaikkien niiden äänien tuntiija, vaan ihan perustuntemus, ja erityisesti paikallistuntemus hyvin retkipaikkojen suhteen riittää. BirdLifella on erittäin hyvä ja toimiva retkikummijärjestelmä, jonka kautta saat apua, tukea ja koulutusta, oman yhdistyksen lisäksi. BirdLifen retkikummien vetämillä retkillä on aina voimassa myös BirdLifen tapaturmavakuutus, mikä taas on meille yhdistyksenä tärkeää.

Mikäli tämä yhtään herätti kiinnostusta, niin ota matalla kynnyksellä yhteyttä Apuksen hallitukseen sähköpostin **apus@apus-birdlife.fi** kautta. Tarvitset retkikummihakemukseen suosittelijan, ja voimme hoitaa asiaa eteenpäin sähköpostitse. Otamme mielellämme vastaan myös erilaisia retkitoiveita ja -ideoita.

Sarvipöllö (kuva: Petri Puolakka)

Rengastajan vuodenkiertoa, Sarvipöllöjen rengastusta kevät(talven)muutolla

Minulta on pyydetty juttua, tai jopa juttusarjaa rengastustoiminnasta Apuksen jäsentiedotteisiin. Ainakin tämä ensimmäinen juttu tulee nyt purkista ulos, katsotaan saako se jatkoa. Olen pitkäaikainen Apuksen hallituksen jäsen ja taloudenhoitaja. Oma lintuharrastus on keskittynyt oikeastaan pelkästään rengastukseen ja muut harrastusmuodot ovat jääneet jo alusta asti taka-alalle, joten staijipaikoilla minuun ei törmää. Touhuan rengastuksen merkeissä nykyään ympäri Suomea ja noin kymmenen vuoden aikana on ehkä näkemyksiä ja kokemuksia kertynyt sen verran että jotain jutunjuurta voisi jo löytyäkin. Tätä kirjoittaessakin istun parhaillaan M/S Utössä matkalla kohti Jurmon lintuasemaa ja lintumaailman kevään ensi askelien vastaanottoa.

Sarvipöllöjen rengastaminen on mielenkiintoista, sillä löytöpotentiaali on moneen muuhun pöllölajiin verrattuna monipuolisempi. Esimerkiksi lehtopöllö siirtyy tyypillisesti synnyinpaikaltaan muutaman kymmenen kilometriä ja elää siellä loppuelämänsä. Sarvipöllö taas on muuttava pöllö ja niiden liikkeet ovat siltä osin mielenkiintoisempia. Suomessa rengastetusta sarvipöllöstä voi rengastaja saada löytökirjeen vaikkapa lännestä Iso-Britanniasta tai idästä Kazakstanin rajamailta. Ulkomaanlöytöjen lisäksi saamme suhteellisen paljon kontrolleja rengastajien kesken ristiin täällä kotimaassa, sillä aktiivisia sarvipöllöjen pyyntipaikkoja on useita eri puolella Suomea. Lepsämän pyyntipaikalla aloitin suhteellisen säännöllisesti rengastamaan lokakuun lopulla 2023 ja sen jälkeen olen saanut sieltä rengastettua 124 ja kontrolloitua 6 muualla rengastettua sarvipöllöä.

Pyyntiaika

Sarvipöllöjen kevätmuutto avaa rengastajan kevään pitkän ja synkän talven jälkeen. Ensimmäiset muuttajat ovat liikkeellä jo helmikuun puolella, mutta silloin vielä ainakin omat pyyntiponnistukset jäävät vähiin. Itse aktivoidun keväällä sarvipöllöpyyntiin siinä vaiheessa kun piharuokinnalle ilmaantuu ensimmäisiä renkaattomia mustarastaita. Talven aikana kaikki kotipihan läheisyyteen talvehtimaan jääneet mustarastaat on tietysti jo rengastettu ja renkaattomuus kertoo minulle, että ensimmäiset muuttajat ovat saapuneet. Jokseenkin samoihin aikoihin ensimmäisten mustarastaiden kanssa alkaa myös sarvipöllöjen kevätsesonki olemaan kuumimmillaan - usein jo aika talvisissa olosuhteissa, joten rengastajankin on aika siirtyä pellonreunaan palelemaan. Kevätsesonki kestää vähän talven väistymisestä riippuen helmi-maaliskuun vaihteesta huhtikuun puoliväliin. Senkin jälkeen sarvipöllöjä vielä muuttaa, mutta suuri osa alkaa olla jo reviireillään ja rengastajillakin alkaa muut kiireet toisten lajiryhmien kanssa. Syksyllä sarvipöllöjen pyyntiaika on parhaimmillaan syyskuun lopusta marraskuun loppupuolelle.

Pyyntivälineistö

Sarvi- ja muitakin pöllöjä pyydystetään ns. petoverkoilla ja ääniatrapilla houkuttelemalla. Petoverkossa silmäkoko on huomattavasti suurempi (60–70 mm) kuin perus pikkulintuverkossa (14–16 mm.). Suurikokoiset linnut eivät jää pikkulintuverkkoihin kiinni kuin joskus vahingossa, joten silmäkoko valitaan kohdelajin mukaan. Itse käytän kahta verkkoa, jotka asetetaan ns. V- tai L-

muodostelmaan poikittain toisiinsa nähden. Tällöin eri suunnista ääntä lähestyvät linnut jäävät varmemmin kiinni, tai toista verkkoa väistäessään erehtyvät viereiseen verkkoon. Äänenä kaiuttimesta soitetaan sarvipöllön soidinhuhuilua, jossa on väleissä myyrän vikinää. Tämä sama äänikombo houkuttelee sarvipöllöjä verkkojen läheisyyteen niin kevät- kuin syysmuutolla. Verkkojen seuraamiseen käytän nykyään lämpökameraa. Sillä näkee yön pimeydessä ympäristön tapahtumia paljon pidemmältä matkalta, kun taskulampulla, eikä verkkoja tarkistaessa tarvitse säikytellä valolla lähistöllä olevia pöllöjä.

Pyyntipaikka

Oma pyyntipaikkani sijaitsee Apuksen alueella Nurmijärven Lepsämässä. Paikan valintaan on vaikuttanut lähinnä se, että Lepsämä on lähin Espoon kotiani oleva alue, jossa pääsee eroon kaupungin melu- ja valosaasteelta, molemmat oleellisia pöllöpyynnissä. Liikenteen melu ulottuu yllättävän pitkälle kun sitä muuten hiljentyvässä yössä pääsee kuuntelemaan, tämä sama kohina syö myös ääniatrapin kuuluvuutta taivaalla muuttavien pöllöjen suuntaan. Valosaaste puolestaan paistaa taivaalta alas, jos hiukankin on pilvistä. Valossa pöllöt usein näkevät verkot ja väistävät ne. Lepsämässä suuret tiet ovat jo sopivan kaukana ja katuvalaistuskin loppuu kyläkeskukseen, joten sen pohjoispuolella olosuhteet ovat kunnossa pöllöpyyntiin.

Kartalta tarkasteltuna Lepsämä ei vaikuta mitenkään optimaaliselta muuttoreitiltä. Se ei ole merenrannikolla, eikä mitään muutakaan suurta vesistöä tai muuta maastonmuodoista syntyvää ”ohjuria” muuton suuntautumiselle ole. Lepsämän jokilaakson peltoaukea kuitenkin näyttää vetävän puoleensa sarvipöllöjen muuttoliikehdintää ihan mukavasti esimerkiksi Varsinais-Suomen merenrantapaikkoihin vertailtaessa. Mitään rakennusta minulla ei ole Lepsämässä, vaan värjöttelen illanmittaan viilenevässä autossa, aina välillä webastolla sitä lämmittäen. Varsinais-Suomen ammattipyytäjät istuvat kotisohvilla lämpimässä ja tarkkailevat pihaverkkoja kameroiden avulla – sekös kylmässä autossa kököttäjää harmittaa.

Sarvipöllöt muuttavat pienissä porukoissa. Joskus rengastajaakin onnistaa ja verkkoon päätyy useampia kerrallaan.

Pyynnissä

Pöllöpyyntiin lähdetään pimeyden laskeutuessa ja sitä jatketaan oman jaksamisen mukaan niin pitkään kun pimeää riittää. Itse en usein jaksa tai elämän muiden velvoitteiden vuoksi pystykään jatkamaan aamuun asti, mutta kaikkein hurjimmat pyytäjät niinkin tekevät. Sään tulee olla lähtökohtaisesti kirkas ja vähätuulinen. Aina omat aikataulut ja optimisäät eivät kohtaa, joten joskus tulee yritettyä huonommallakin kelillä, kuitenkin niin että jos keskituuli on yli 4 m/s, niin jätän pyynnin väliin. Sateella ei luonnollisesti myöskään voi mitään rengastustoimintaa harjoittaa. Usein käy kyllä niinkin, että parhaimmissa olosuhteissa ei tapahdu

yhtään mitään, mutta vähän kehnommassa kelissä sattuu ja tapahtuu koko ajan. Aina kannattaa siis yrittää, vaikka olosuhteet eivät olisikaan optimaaliset. Pahimmassakin tapauksessa pöllöilyn takia jää vaan joku laatu realitysarja näkemättä ja yksikin rengastettu pöllö on aina hyvä tulos.

Pääosin sarvipöllöjen pyynti on tylsää odottelua yön pimeydessä ja kylmyydessä sekä soittimesta kuuluvan monotonisen huhuilun kuuntelua. Usein menee monta tuntia ilman mitään havaintoakaan pöllöistä, mutta onneksi on puhelin, jonka avulla voi selailla netin läpi illasta toiseen. Omana apuna tylsyyteen meillä sarvipöllörengastajilla on myös koko Suomen kattava WhatsApp-ryhmä, jossa jaetaan aktiivisesti tapahtumia muilta pyyntipaikoilta. Yleensä hyvällä kelillä aina jossain päin tapahtuu ja reaaliaikaiset tiedot muualta elävöittävät omaakin odottelua oleellisesti. Tyypillistä on myös se, että sitten kun alkaa tapahtua niin tapahtuu oikein kunnolla. Sarvipöllöt muuttavat ilmeisesti löyhissä pikku parvissa ja usein niitä tulee verkkojen läheisyyteen kerralla useampia. Itselläkin on tullut kerralla kolme verkkoon ja lämpökameralla asian todetessa näkyi yksi verkkojen vieressä oksalla istumassa + kaksi muuta pellolla kaartelemassa. Eli siis vähintään kuusi pöllöä paikalla saman aikaisesti! Aina näin ei kuitenkaan ole vaan yleensä paikalle tullut porukka päätyy aikansa kierreltyä verkkoon ripotellen vaikkapa parin tunnin aikana. Selvää on myös, että kaikki liikkeellä olevat pöllöt eivät päädy aina pyytäjän hyppysiin, vaan usein näkee niiden ottavan uudestaan korkeutta ja poistuvan paikalta. Parhaana iltana minäkin olen saanut Lepsämästä yli kymmenen pöllöä verkosta ja voi vaan arvailla kuinka monta eri yksilöä lopulta on tuollaisena super-iltana paikalla käynyt.

Saaliiksi saadut sarvipöllöt rengastetaan, mitataan ja punnitaan autossa. Värituntomerkeistä linnut voidaan määrittää useimmiten sukupuolelleen, joskin välimuotoisia hankalia tapauksiakin on. Kyynärsulkien raidoituksesta sarvipöllöt voidaan määrittää myös iälleen. Käsittelyn jälkeen pöllöjä pidetään hetken aikaa ulkona kädessä valot sammutettuna, että niiden silmät tottuvat taas pimeyteen ennen vapautusta.

Sarvipöllön huhuilu on ”peruspöllön ääni” ja se houkuttaa paikalle myös muita pöllölajeja. Varsin tavallinen sivusaalis on niin ikään muuttava lähisukulainen suopöllö. Myös lähistön lehtopöllöt ovat tavallisia saaliita Etelä-Suomen sarvipöllöpyynneissä. Muualla Suomessa, missä vielä metsäpöllöjäkin on, saadaan sarvipöllön äänellä myös viiru- ja helmipöllöjä. Joskus harvoin sarvipöllöpyytäjä onnistuu saamaan verkkoonsa huuhkajankin.

Kaiken kaikkiaan rengastaminen tuo moniin lajeihin aivan uudenlaisen näkökulman. Enpä olisi itsekään uskonut vielä ennen rengastajan uraa, että tuolla taivaalle muuttaa pöllöjä parhaimmillaan oikein parvina, mutta emme vaan tiedä niistä mitään.

Uskomatonta mutta totta

Rengastaessa tapahtuu aina välillä yllättäviä ja ihmeellisiä asioita. Yhtenä iltana kävin pystyttämässä tuonne Lepsämän pyyntipaikalle verkot normaaliin tapaan. Kävelin autolle hakemaan soitinta ja kun tulin takaisin niin yksi sarvipöllö oli jo verkossa. Ei niitä nyt parhaimpaankaan muuttoaikaan ihan joka neliömetrillä lennä ilman äänihoukutinta, joten hämmästykseni oli suuri!

Petri Puolakka

Suopöllö on yleinen sivusaalis sarvipöllöpyynnissä.

Seittelin talkoot (kuva: Jouko Vuori)

Tuusulan Seittelin ja Rantamon kevättalkoot 7.3.2026

Kevätaurinko suosi 15-henkisen talkooväen aherrusta sorsalintujen tekopesien parissa ja lokkisaarten ruovikkorantojen niiton viimeistelyssä. Kaikki sorsien tekopesät täydennettiin uudella ruokokerroksella ja täytettiin viime kesänä niitetyllä heinällä. Alustavasti näyttää siltä, että lokkisaaret ovat nyt syys- ja kevättalkoiden jäljiltä avarammat kuin vuosiin. Saarilla voisi olla nyt siis tilaa isommallekin määrälle naurulokkeja, kuin viime vuoden 915 parille. Toukokuun parilaskentojen jälkeen viisastumme. Alueella toimiva metsästysseura Paijalan metsänkävijät jatkaa haitallisten vieraslajien supikoiran ja minkin pyyntiä alueella kevään mittaan.

Apuksen kevättapahtuma 7.5.2026 klo 16-19 Järvenpäässä

Vanhankylänniemen kartanolla, osoite Tuulimyllyntie 12.

Koskikara (kuva: Jyrki Laaksonen)

Ohjelmassa ainakin seuraavia:

Tervapääsky – vuoden laji. *Aapo Salmela* (BirdLife) kertoo tervapääskystä.

Pistelaskenta – mitä se on? *Juha Honkala* kertoo, mitä ja miksi, jonka jälkeen tehdään yhteinen maastoharjoitus

Arvonta, kahvitarjoilu.

Paikalla Foto-Fennica (kiikarit ja kaukoputket) ja Toinen Luonto (lintupöntöt).

Telkkä (kuva: Suski Kaukinen)

Sääntömääräinen kevätkokous 9.4.2026 Järvenpäässä

Järvenpää-talolla klo 18 alkaen

Ohjelmassa ovat sääntömääräiset kevätkokousasiat ja puheenjohtajan valinta, joiden jälkeen *Heikki Helle* (Luomus) tulee kertomaan kokousväelle vesilintulaskennoista. Luvassa on mielenkiintoinen kokous! Kahvitarjoilu. Tervetuloa!

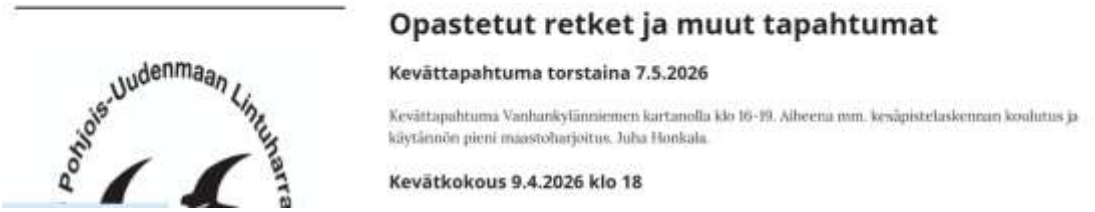

Apus ry tapahtumakalenteri löytyy netistä

Ajantasaisen tapahtumakalenterin löydät Apus ry kotisivuilta. Niille pääset suoraan kirjoittamalla osoitteeksi **www.apus-birdlife.fi** Tapahtumakalenteri löytyy Toiminta -valikoista, ks. kuva yllä.

Keski- ja Pohjois-Uudenmaan Lintuharrastajat Apus ry

Apus ry on Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintuharrastajien yhdistys, jonka tavoitteena on edistää lintuharrastusta ja lintujen suojelua omalla alueella, Suomessa ja kansainvälisesti.

www.apus-birdlife.fi

Sähköposti: **apus@apus-birdlife.fi**

Apus ry on BirdLife Suomen jäsenyhdistys.

BirdLife on maailman suurin ympäristöjärjestö ja johtava linnustonsuojelun asiantuntija. BirdLife toimii yli 120 maassa, ja sillä on yli 10 miljoonaa henkilöjäsentä tai tukijaa.

BirdLife Suomi ry on lintujen suojelu- ja harrastusjärjestö sekä maamme 30 lintuyhdistyksen keskusjärjestö.

Peruuta jäsenkirjeen tilaus

Osoitelähde: Apus ry:n jäsenrekisteri